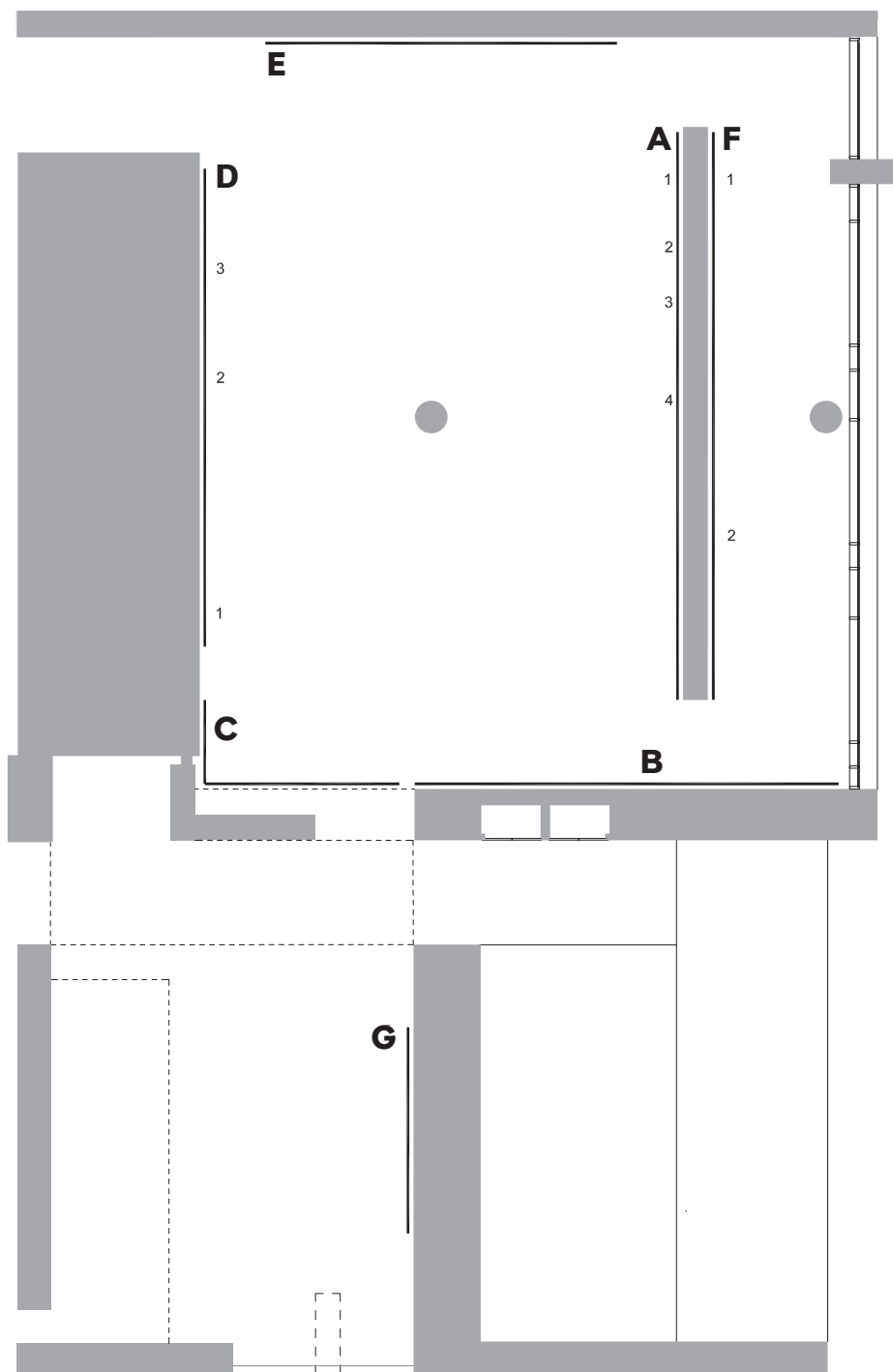

THE MAIDS

II PREMI FUNDACIÓ HAN NEFKENS-MACBA

RAMIN HAERIZADEH ROKNI HAERIZADEH HESAM RAHMANIAN

Exposició del 28 d'octubre de 2017 al 7 de gener de 2018

PARET A

1. To the Left, to the Right and Around (A l'esquerra, a la dreta i al voltant), 2016
Video monocanal, 7 min 33 s, so

2. Joan Baixas

Manipulació, 2015
Tècnica mixta

3. Joan Baixas

¡Huyeron! (Han fugit!), 2015
Tècnica mixta

4. Unfaithful poems (Poemes infidels)

Vinil i pintura

«Poemes infidels» és el nom d'un projecte continu en què treballem de forma col·laborativa amb diversos amics. No és un projecte literari ni tracta de traducció.

L'objectiu és treure la poesia original del context d'un temps, un lloc i un espai determinats i, fent servir només el tema de la peça original, crear un poema que estigui més en sintonia amb els esdeveniments de la nostra època i amb l'experiència personal de les persones implicades en el procés. Per això el resultat no és una traducció ni una reescriptura fidel o tradicional del poema.

El poema el cuinen diverses persones cadascuna de les quals actua com a ingredient per tal de donar-li una nova vida. Tot i que no se segueix cap recepta, gràcies a un acord tàcit, els ingredients es van combinant favorablement fins a trobar un gust contemporani.

SHAVOSHI*

Com els viatgers de què ens parlen els contes
Un fardell a l'espalla
La mà ben aferrada al bastó
De vegades en silenci, d'altres cridant l'atenció
Recurrent la senda vel·leïtosa de la imaginació
També nosaltres emprenem el viatge
I anem endavant, on se'ns obren tres camins
assenyalats cadascun d'ells amb una pedra, un epígraf
amb paraules que els altres no entendran

El primer porta a la felicitat, el plaer i la pau
És vergonyós però mena a la prosperitat i a la terra fèrtil
El segon, que es divideix entre vergonya i fama,
Et durà si el pugues al caos, t'enfonsarà si el desfàs en el tedi

El tercer, que mai no s'acaba, interminable
Et deixarà aquí on sóc ara, amb el cor adolorit de pena
I sense cap tonada que em soni a música a l'oïda
Recollim les nostres coses
I agafem el camí que no s'acaba mai
Busquem els prats, que són més verds a l'altre costat de la tanca

Com sabem prou bé, aquest no és pas un viatge que apunti als cels
Cap a Mart, aquest déu sanguinari i etern de les guerres
O cap a Venus, aquesta vídua negra, seductora d'ànimes poètiques
Que dreça el seu mirall davant Hafezs i Khayams
Ballant amb els braços enlaire, picant de peus com a noiïtes gitanes
I ara consort de MacNieces o Nimas
Fins a un demà en què retrà homenatge a ments més apassionades
El nostre viatge no transcourrà per cap d'aquests camins
Farà cap a un paradís sense déus
En què a cada batec del meu pols
Milers dels seus ídols cauran com a estels fugaços

Com que els cels bonics i serens
Han estat la llar de Jesús i els seus iguals
No de criatures pecadores com jo que mai no van adonar-se
De qui va concebre a aquestes ànimes beneïdes
De quina era la seva missió
Recollim les nostres coses
I agafem el camí que no s'acaba mai
Cap a aquestes terres la visió de les quals
Com un foc que crema intens
Fa que la sang viva em corri per les venes
No com la sang vella, freda i feble que grimpa per allà
Com un cuc mig mort, sense cap, sense cua
Que s'arrossega pel laberint enverinat de les meves venes
Com un borratxo que s'aferra a les parets mentre avança a poc a poc
Cap al meu cor, aquesta cavitat dividida per vàlvules atrofiades
I pregunta entre sanglots:
Que hi ha algú?
Et parlo a tu, preguntant: «Que hi ha algú?»
Que ningú ha deixat cap nota?
Que hi ha algú que em miri o em saludi?
Algú que pugui dar-me un cop de mà?

Però no hi ha so, ni tampoc llum, ni tan sols la
mirada apagada de l'ull d'un mort
L'únic so és el gemec suau d'una flama que
s'apaga
Solitària a trenc d'alba, a l'espera de la mort
I continua avançant des d'aquest lloc
Tant de bo trobi una brisa fresca, alguna cara
nova
Però troba costo i calmants i un dervix
exasperat que murmura
El món és vell, està tot buit, els amants són
morts i hauríem de plorar

De manera que prossegueix la seva caminada,
ara esgotat
Fins que s'endinsa un cop més en una vàlvula
confusa
Que hi ha algú?
I no troba altra cosa que la mateixa espelma, el
mateix gemec
Què hi fem, aquí?
De manera que com aquell home vell i afligit,
cridaríem
«Déu meu, on pot dur-nos aquesta nit fosca
des de la desolació?»

Recollim les nostres coses
I agafem el camí que no s'acaba mai
Cap a on? Allà on ens porti l'atzar
A un lloc on el nostre sol que es pon al vespre
Ressorgeixi al seu matí amb l'alba
On algú enarbori en una mà una bandera
daurada, cridant: De pressa
I en l'altra una torxa apagada, lamentant-se: Se
n'han anat

A on? Allà on els porti l'atzar
Al lloc on diuen
Que una ciutat lluminosa ha sorgit del mar com
una flor
Allí on diu que hi ha fonts
De les quals en ragen flors de cristall fràgils
com la poesia
I de les que un home beu i canta:
«Per què prendre's la pena de regar un jardí
Que està plantat amb flors de paper?»
Anem allà on diuen que una vegada hi va haver
una noia
La mort de la qual (com la de Taras Bulba no
com la nostra) va ser admirable
A on? A qualsevol lloc que no sigui aquí
On m'he cansat tant de l'afecte com de
l'aflicció
Del vencedor tant com del vençut
I d'aquesta representació que decora la paret
En la imatge de la qual
El que bressola els vaixells

No són les ones violentes
Sinó la sang que circula entre sanglots per les
nostres venes
dintre teu la viva, dintre meu la morta

Anem a la recerca
De planes verdes de terra que ningú no hagi
sembrat, que ningú no hagi segat
Allà on tot està intacte i és desconegut
I així ha estat des de temps immemorials
Tan net, tan pur
Anem cap al sol radiant del desert
Que no estalvia cap indret de l'escalf de la seva
sang
I solcarem el vellut verd del mar
Amb els nostres rais que suren lleugers com la
pell d'una ametlla
On ensenyarem a les veles blanques, que
semblen ocells,
A treure profit dels vents favorables
Mentre naveguem ara lentament, adés amb
lleugeresa

Oh, amic meu, vell i fastiguejat! Desgraciat i
dissortat com jo
Fotem el camp i fem-la grossa lluny d'aquí
Recollim les nostres coses
I agafem el camí que no s'acaba mai

(Traducció de Juan de Sola)

*El *Shavosi* [Balada] és una forma de poesia musical
que es llegeix a la gent que es disposa a sortir de
pelegrinatge per animar-la a deixar de banda els seus
maldecaps i a centrar-se en el viatge que té per davant.
Encara que el seu ús se sol restringir gairebé sempre als
viatges religiosos, en aquest poema l'autor només s'ha
inspirat en la idea del *Shavoshi* per explicar una història
força diferent de l'aventura d'un home.

PARETS B I C

Unfaithful Poems (Poemes infidels) (continuació)

PARET D

1. *Ying and Yang, Between Dead and Children* (Ying i Yang, entre els morts i els nens), 2017
Roses i cabells

2. *Story by Niyaz Azadikhak* (Història de Niyaz Azadikhak), 2017
Vinil

La senyora Mohammadi és supervisora dels tallers de la institució. Ha passat la seixantena, és d'estatura mitjana i té unes dents desiguals però molt grans i un nas de patata. La majoria de dies, la senyora Mohammadi esquinça la seva roba vella i en torna a cosir curosament els pedaços sense prendre mides. De vegades fins i tot combina teixits nous i vells de qualsevol manera per fer noves peces. Li encanta parlar d'ella mateixa i té una lògica estranya pel que fa al progrés i a la «imatge» de la institució. Sovint repeteix que «aquesta barraca humil i l'aspecte pobre que té» són un element important per mantenir el lloc obert i en funcionament. La senyora Mohammadi està obsessionada amb les relacions de la seva filla i està carregada de prejudicis pel que fa a la seva llibertat sexual. Està massa preocupada per la consciència i les pràctiques sexuals de l'altra gent, tot i que en el seu vocabulari quotidià no es talla gens ni mica i fa servir la paraula cony tot sovint. En la seva qualitat d'especialista –tot i no tenir titulació–, aconsella a tothom i es pensa que té raó en tot.

La gestió del taller de brodats és responsabilitat de la Farzaneh. És una dona morena, discreta, que parla en veu molt baixa. De vegades, de tan baix com parla, cal demanar-li que repeteixi el que ha dit. Tot i el seu 1,70m d'alçada, té les faccions molt delicades, sobretot quan es posa maquillatge. La Farzaneh té 31 anys i un fill de 12. Després de donar a llum per primera vegada, no va tornar mai més al ginecòleg perquè no suporta ensenyar el cos als metges.

Els darrers mesos he notat que les hores de feina han anat disminuint de mica en mica fins a les quatre hores, malgrat que tothom necessita una feina a jornada completa. Cada dia sentia que les treballadores em donaven diferents excuses per lliurar-se de la feina. No va ser fins la setmana passada que vaig adonar-me que hi havia massa tensió a l'ambient, que tothom estava angoixat i que hi havia un murmurí estrany. Tothom s'espantava cada cop que sonava el timbre, i agafaven els telèfons amb aire nerviós i molta precaució. Les coses no anaven bé i el so de les dones que taral·lejaven havia esdevingut la nostra banda sonora. El més al·lucinant era que res no tirava endavant i que les nostres reunions no tenien cap mena de sentit.

Fins que un dia, enmig d'aquell basar tèxtil de murmuris en què tot estava cap per avall, va sonar el telèfon. La persona que trucava va informar-me que algú havia tirat àcid a l'entrada principal de la institució. A les gravacions del circuit de tancat de TV s'hi veu com dos homes amb cascs tiren àcid a la porta i fugen després amb una moto que no porta matrícula.

3. *Collected stories by Niyaz Azadikhak* (Històries recollides per Niyaz Azadikhak), amb la participació de la participació de Hoda Keshavarz, Farzaneh Zahrayi, Mahbube Ramezani, Azam Zoghi, Afsane Norouzi, Fardina Norouzi, Zahra Bagheri, Maryam Abasspour, Mobina Khanzadeh, Fariba Tajik Parastou Tajik, Sara Tousi, Mehrdokht Jamali, 2017
Vinil

[de dalt a baix i d'esquerra a dreta]

A l'Afganistan, casar-se és una qüestió d'intercanvi comercial. Comprar una dona o vendre filles són expressions que es fan servir amb normalitat en comptes de casar-se o noces. De vegades hi ha homes que es poden permetre comprar diverses dones. La por a la pubertat està molt estesa entre les noies joves, perquè vol dir preparar-se per ser objecte d'una permuta. També està estesa la por de amb qui hauran de passar la resta de la seva vida. La Fariba va posar-se el vestit de casament de la seva germana per ensenyar-nos a la resta com estaven fets els brodats. El vestit de casament consistia en una brusa folgada i uns pantalons blancs i amples brodats amb seda blanca que s'ajusten al cos amb una veta elàstica. A la germana de la Fariba la van vendre no fa gaire.

La Mojgan, que ronda la quarantena ben entrada, és una dona d'estatura mitjana amb un nas gran i ossut que va bé amb els ulls preciosos de color avellana i els llavis primers. Es tenyeix els cabells de ros i va sempre molt neta i polida. Té el costum, mentre treballa, d'anar xiuxiuejant amb la seva veu particularment rogallosa. Puc dir amb tota seguretat que és una de les modistes més bones i més ràpides amb qui mai he treballat. Abans duia una vida còmoda en un barri decent. Però un dia va decidir tornar a començar de nou amb unes condicions de vida més dures en un barri pobre, va abandonar el seu home, que la maltractava, i va renunciar a totes les comoditats de què gaudia. Es va veure obligada a deixar el seu fill petit, al qual no ha tornat a veure des de fa ja sis anys. A dia d'avui en deu tenir dotze. Per venjar-se, el seu home va enviar-lo a Finlàndia. La Mojgan parla sempre del dia en què va separar-se del seu fill, i una de les seves grans pors és no tornar-lo a veure mai més.

La Mobina és una noia de 14 anys que passa per la pubertat. Els ulls se li van fent petits; les celles, que

té juntes, més gruixudes, i el nas se li va arrodonint al mateix temps que les extremitats li creixen i fan que li canviï la silueta. Sol anar tapada i no porta la roba de les noies de la seva edat. Això fa que sembli que tingui més de 40 anys. Com moltes altres adolescents de l'Iran, la Mobina creu que signar amb el seu nom en anglès és molt guai. Mentre ens parlava de la seva vida, ens hem assabentat que té la mare malalta, amb mal d'òida i artritis. Els seus pares es passen el dia discutint a crits, i la principal por que té la Mobina és que algun dia s'acabin separant.

La por pel futur dels meus fills és un pegat enorme i ple d'ombres que tinc davant dels ulls. Aquesta por fa que vulgui estar-me quieta en una posició, sense moure'm. La Sara és una dona de 42 anys amb corbes i de braços grans i forts. Sempre se li transparenten els sostenidors, de colors vius com el vermell, el morat o un verd fosforescent. Si porta el cabell curt és per les moltes canes que té, que es tapa amb pigments de colors vius. Té una fesomia fina i delicada. Les dues dents del davant les té separades per una forat mínim però perceptible. Quan parla, sembla que tingui pressa. Per això agafa tant d'aire entre les frases que no aconsegueix acabar. Només pensa en els seus fills.

La Mahboubeh té 49 anys, una cara encisadora i un accent captivador d'Isfahan. Tant el seu fill com la seva filla estan casats, i sempre que pot aprofita per parlar de la seva filla. Diu que el seu home és molt guapo i que van casar-se quan ella només tenia 14 anys. La nit de noces estava tan atemorida que li va venir la regla i va tacar de sang la part de darrere del vestit, de manera que va haver de sentir com la seva mare i la família del seu home li deien de tot. Per això està tan contenta que la seva filla es casés només un parell d'anys després d'arribar a la pubertat. Cada vegada que algú li recorda la seva nit de noces, li entra angoixa.

La Farzaneh té 38 anys, és bonica de cara i té la pell molt bruna. Tot i això, sembla que observa l'antiga tradició del matrimoni, fet pel qual no pensa arreglar-se els pèls de la cara o les celles fins que no s'hagi casat. Parla poc i, quan treballa, ho fa concentrada i en silenci. Tanmateix, la seva cara deixa entreveure la tristesa fins al punt que notem la gravetat de les seves penes. Abans, a l'hora de dinar, que coincideix amb la pregària de la tarda, es posava el xador per resar i donava de menjar al seu pare. La Farzaneh sempre havia tingut por de perdre la seva mare, fins que va morir ara fa uns mesos. Per a ella, sumar-se a aquest projecte ha estat com un miracle, perquè li ha permès allunyar-se d'una llar tòxica i d'un pare autoritari.

La Roya és una dona alta i escanyolida. L'expressió trista que se li dibuixa a la cara potser es degui als trets facials; els ulls, les celles i els llavis miren tots cap a

baix. Es queda embarassada tot sovint, però sempre perd la criatura. Ara torna a estar embarassada, però té por de perdre també aquesta criatura, ja que serà l'última oportunitat de viure amb el seu home.

L'Azam és una dona força fornida de pits grans. És preciosa de cara, amb unes faccions molt delicades. A la parpella de l'ull dret, hi té una piga que li ha fet perdre una mica la vista. Té les cames petites en relació al cos, de manera que sovint li fan mal les articulacions. Diu que les enraonies i el pensament negatiu de la gent l'han afectada fins al punt que té por de perdre la fe.

L'Afsane es recull el cabell amb un clip i se l'abilla amb una malla i una cinta fent la forma d'una flor. S'embelleix amb unes arracades llargues. No parla gaire. Duu una brusa ajustada, malgrat que així encara se li marqui més la panxa rodona. El color morat és el més freqüent al fons del seu armari. Diu que no té por de res. No tinc por de les coses que conec, diu. Potser sí que en tinc de les que no conec.

La Fardina és una immigrant afgana de 16 anys en plena pubertat, amb la cara coberta de grans petits i grans, i pèls que li creixen entre el llavi superior i el nas, que té boterut. És molt prima i té una cabellera negra preciosa que li cau per tota l'esquena. Somriu a cada paraula des de la comissura dels llavis. Té por d'anar al lavabo perquè una vegada algú, des de darrere, va estirar-li dels cabells.

Em fa moltíssima por anar a qualsevol lloc per primera vegada. El que més m'espanta és com reaccionaré en un lloc nou. La Sadighe, de 46 anys, va perdre el seu home fa molt de temps i ha pujat els seus fills tota sola. Fa d'administrativa en una institució i està aprenent a brodar per acabar d'arrodonir el sou.

Mai no he estat capaç de parlar de mi o de les coses que em conformen. La por a ser jutjada per les meves paraules fa que no digui res. L'Afsaneh és una dona de 40 anys amb les celles tatuades d'un marró rogenc i dos ulls més o menys grossos que sempre et miren fixament. I és cert, mai no diu res.

Tinc por del que diu la gent a la meva esquena. Per això no faig vida social. L'Afsane és una dona de 40 anys.

PARET E

Joan Baixas, John Cole, Niyaz Azadikhah, Ramin Haerizadeh, Rokni Haerizadeh, Hesam Rahmanian

L'ombra de la por, 2017

Tècnica mixta

Titella robotitzat (dissenyat per Baixas i Cole) que, responnent a la conducta dels visitants, s'obre i deixa veure uns brodats en *patchwork* fets per dones de Teheran i refugiades afganeses sobre el tema de les pors quotidianes (recollides en forma de relats per Niyaz Azadikhah).

PARET F

1. The Maids (Les criades), 2012-2015

Video monocanal (presentació), 18 min 33 s, so

Les criades va ser escrita per l'escriptor francès Jean Genet el 1947 i es va inspirar en la història de les germanes Pappin, dues criades que van assassinar brutalment al seu senyor i que després es van comportar com si res no hagués passat i van prosseguir amb les seves tasques quotidianes.

El text té lloc en el dormitori claustrofòbic d'una senyora rica i burgesa. La peça s'obre amb les dues criades de la casa, Solange i Claire, que es vesteixen de manera ritual amb les gales i el maquillatge de la seva mestressa mentre representen una versió grotesca de la senyora.

Amb la intenció d'enverinar a la *madame*, esperen que torni i li donen un te amb verí. Però ella dona, benevolent, un abric de pell i un vestit vermell a Solange i a Claire, i s'escapa sense beure el te enverinat.

Amb la senyora desapareguda, Solange i Claire reprenen el seu pervers rol de poder, només per representar l'etapa final del seu rancor contra la dona tot posant en escena l'enverinament.

2. Macht Schön/Macht Schon, 2017

Neó

El mot alemany *Macht* té dos significats: "feu-ho!" i "poder". "Schon" (sense dièresi) vol dir alguna cosa així com "ara mateix". "Macht Schon" per tant, vindria a dir "Poder ara mateix!" o "Feu-ho ara!". "Schön" (amb dièresi) significa "bonic". Per tant "Macht Schön" significa "Feu-ho bonic!".

PARET G

From Sea to Dawn (Del mar a l'alba), 2016-2017

Video monocanal (pintura en moviment), 6 min 21 s, sense so

En aquest treball, els artistes se centren en alguns dels temes més urgents d'avui, que es fan ressò d'una llarga i recurrent història de qüestions sobre iconoclàstia i migració. Els artistes utilitzen el terme "pintures en moviment" quan es refereixen a les obres realitzades combinant una sèrie de treballs individuals sobre paper A4 compostos de retalls recollits dels mitjans de comunicació i pintats i dibuixats en animacions de video.

From Sea to Dawn dibuixa el perillós viatge de les milers de persones que abandonen la seva terra natal a l'Àsia Occidental i al nord d'Àfrica per arribar a Europa per mar i a peu. Els artistes utilitzen la tècnica de Brecht de representar les condicions contemporànies creant una sensació d'alienació o distanciament de la realitat, transformant i representant la majoria de la gent que apareix a les notícies tot dibuixant formes abstractes damunt les seves cares. D'aquesta manera, pretenen "exorcisar el sentimentalisme", i crear una distància emocional i provocar l'estupor més que l'empatia de l'espectador, per permetre una anàlisi crítica de l'escena representada. Mitjançant la despersonalització dels subjectes individuals i fent èmfasi en l'experiència col·lectiva, els artistes intenten animar l'espectador a reconèixer la realitat de la interdependència i el valor de la solidaritat amb els altres.